

Tarkistuslista tilan tuotannon ja talouden hallinnan tueksi

Menestyvät maatalousyrittäjät hyödyntävät kirjallisia suunnitelmia, tarkistuslistoja ja sopimuksia tilan johtamisessa enemmän kuin heikosti menestyvät kollegansa.^a Tärkeitä asioita ei kannata jättää suullisten pohdintojen ja sopimusten sekä muistin varaan.

Alla olevassa tarkistuslistassa on tilan tuotannon ja talouden suunnitteluun ja ohjaamiseen liittyviä keskeisiä seikkoja, jotka ovat tutumpia menestyville kuin heikosti menestyville yrittäjille. Lomakkeen toisella puolella on tilaa toimenpidesuunnitelman kirjaamiselle ja lisätietolinkkejä.

	On pohdittu ja löytyy kirjallisena	On pohdittu, mutta ei löydy kirjallisena	Ei ole pohdittu, miksi ei?
1. Liiketoimintasuunnitelma (liikeideaa käsittelevä suunnitelma: mitä, kenelle ja miten tuotetaan)	☐	☐	☐
2. Visio eli näkemys tilan tulevaisuuden tavoitetilasta (tyypillisesti tietyn ajanjakson, kuten 5–10 vuoden, kuluttua)	☐	☐	☐
3. Strategia eli suunnitelma, jolla tavoiteltu visio saavutetaan (kuka tekee, mitä, miten ja milloin)	☐	☐	☐
4. Vuosibudjetti eli taloussuunnitelma (päivitettävä arvio tilan keskeisistä tuloista ja menoista)	☐	☐	☐
5. Kahdenkertainen kirjanpito (tarkka talousseuranta: mistä raha on otettu ja mihin se on käytetty)	☐	☐	☐
6. Vastuuvakuutettu tukihakemusten yms. tarkastaja (esim. maatalousneuvoja tai EU-avustaja)	☐	☐	☐
7. Tilan henkilö-, omaisuus- ja tuotantoriskit ^b (riskien tunnistaminen ja toteutumiseen varautuminen)	☐	☐	☐
8. Keskeiset hankinnat kilpailutetaan (esim. lannoitteen ja polttoaineen ostot, konehankinnat)	☐	☐	☐
9. Sopimukset yhteistyötilojen kanssa ^b (esim. koneyhteistyö)	☐	☐	☐
10. Sopimukset urakoitsijoiden kanssa ^b (esim. koneurakointi, huollot ja korjaukset, rakentaminen)	☐	☐	☐
11. Sopimukset ostajien (jatkojalostus, kauppa, yksityiset) kanssa	☐	☐	☐

^aPellervon taloustutkimus PTT:n, Luonnonvarakeskus Luken ja TTS Työteho-seuran Smart Farmers -tutkimuksessa selvitettiin maatalousyrittäjien menestymistä ja sitä selittäviä tekijöitä. Tämä tulos perustuu 861 yrittäjän kyselyvastauksiin. Kyselyssä tiedusteltiin muun muassa, mitä keskeisiä tilan johtamiseen liittyviä seikkoja tilalta löytyy kirjallisena. Pelkkää seikkojen pohdintaa/suullisia sopimuksia ei kyselyssä tiedusteltu.

^bRiskien tunnistamiseen löytyy tarkistuslista. Lisäksi koneyhteistyötä ja urakointia varten löytyy sopimus pohjia.

Toimenpidesuunnitelma: mitä, milloin, miten ja kenen tulee edistää? Suunnitelman tekoon on varattava aikaa, ja asian etenemisen tarkastus tulee sopia, jotta se ei pääse unohtumaan.

Lisätietoa aiheesta:

Karikallio, H., Lahnamäki-Kivelä, S., Niemi, J., Aalto-Setälä, J., Forsman-Hugg, S., Kujala, P., Karttunen, J. ja Tuure, V.-M. 2022. Menestyvä maatalousyrittäjä hallitsee riskit ja taitaa talouden. PTT Policy Brief 2: 1–6. Saatavana: https://www.ptt.fi/wp-content/uploads/media/julkaisut/smartfarmers_brief.pdf

Karttunen, J. ja Tuure, V.-M. 2022. Menestyvien maatalousyrittäjien tunnuspiirteitä – Smart Farmers. Diasarja hankkeen tuloksista Maataloustieteen Päivillä 15.6.2022.
Saatavana: <https://tts.fi/hankkeet/maatalous/smart-farmers/>